

מה בפרשה? ובהפטרה?

'מה?'
לילדים
בעמ'
7

גיליון מס'

294

נדבת ידידי הר'
זכריה פאף
הי"ו.

נדבת ידידי
היקרים
החפצים
בעילום שמם

ה' ימלא כל
משאלות ליבם
לטובה ולברכה,
בנחת
ובקלות!!!

קראו והכירו ב-7 דקות!

פרשת שופטים

פרשה זו עוסקת בהמשך נאומו של משה לקראת כניסת בני ישראל לארץ הכולל בין היתר: הקמת מערכת משפט ואיסור על לקיחת שוחד; איסורי עבודה זרה; מצווה לשמוע בקול החכמים שבכל דור ודיני זקן ממרא; מינוי מלך ופירוט חובותיו; מתנות לכהן: זרוע לחיים וקיבה - זכויות הכהנים והלוויים; איסור על קיום מכשפים, בעלי אוב וידעונים; איסור על נביאי שקר; דיני רוצח בשגגה וערי מקלט; דיני עדי שקר ועדים זוממים; דיני מלחמה; דיני מצור ולקיחת שלל ופרשת עגלה ערופה - טקס המתקיים כאשר נמצא הרוג מחוץ לעיר ולא נודע מי הרגו.

בפרשה זו ארבעים ואחת מצוות

- ארבע עשרה מצוות עשה: מינוי שופטים ושוטרים, שמיעה לבית הדין הגדול, מינוי מלך, (למלך) כתיבת ספר תורה נוסף, נתינת זרוע לחיים וקיבה לכהן, נתינת תרומה גדולה לכהן, נתינת ראשית הגז לכהן, קביעת משמרות כהונה, שמיעה לנביא אמת, הכנת ערי מקלט, עשייה לעדים זוממים כאשר זממו לעשות, משיחת כהן מלחמה, דין מלחמת רשות וקריאה לשלום, עגלה ערופה.
- עשרים ושבע מצוות לא תעשה: נטיעת עצים במקדש, הקמת מצבה לצורך עבודת ה', הקרבת בעל מום עובר, להמרות את דברי בית הדין הגדול, העמדת מלך נוכרי, (למלך) ריבוי סוסים, חזרה למצרים, (למלך) ריבוי נשים, (למלך) ריבוי כסף וזהב, הענקת נחלה לשבט לוי, הענקת שלל מלחמת כיבוש הארץ לשבט לוי, מעשה קוסם, כישוף, חבירת חבר, שאלת בעל אוב, שאלת יידעוני, דרישה אל המתים, אמירת נבואת שקר, התנבאות בשם עבודה זרה, הימנעות מהריגת נביא שקר, רחמים בדין על רוצח או מזיק, הסגת גבול, הכרעת דין על פי עד אחד, פחד במלחמה, החייאת אדם משבעת עמי כנען, השחתת אילנות מאכל במלחמה, עבודה זרעיה במקום שחיטת עגלה ערופה.

הקמת מערכת משפט ואיסור על לקיחת שוחד

משה רבינו ממשיך את נאומו ומורה לעם: **"שפטים¹ ושטרים תתן לך בכל שעריך² אשר ה' אלהיך נותן לך לשבטיך³ ושפטו את העם משפט צדק⁴".** משה מזהיר את הדיינים לבל יטו את הדין לטובת אחד מן הצדדים ואף לא לתת יחס עודף לאחד מהם בזמן השמעת⁵ הטיעונים. הוא מציין את האיסור לקחת שוחד העתיד למנוע שיקול דעת טהור וימנע מהאמת לצאת לאור. הוא מצווה את העם ללכת ולהתדיין בבית הדין הגדול ביותר שיוכלו,⁶ ומבטיח כי העמדת מערכת משפט צודקת תבטיח את ישיבת העם בארצו.

איסורי עבודה זרה

משה מזהיר מפני נטיעת עץ אשרה,⁷ ומנטיעת כל עץ ובניית בית בהר הבית, מקום המקדש. הוא גם מזהיר מהקמת מצבה **"אשר שנא⁸ ה' אלהיך"**. הוא מודיע על איסור הקרבת בעל חי שיש בו מום, ועל איסור מחשבה זרה⁹ הפוסלת את הקורבן.

משה מצווה כי בהישמע על אדם העובד ע"ז, ועם אימות השמועה, יומת האדם בסקילה על ידי העדים ושאר העם. אימות הידיעה יתבצע **"על פי שניים עדים או שלושה¹⁰ עדים"**.

מצווה לשמוע בקול החכמים שבכל דור ודיני זקן ממרא

במקרה של ספק הלכתי או מחלוקת בין החכמים, מצווה העם לעלות לבית הדין **"אשר יהיה בימים ההם"**¹¹ ולקיים את פסק הדין גם אם אינו נראה בעיניו.¹² מי שיסרב לציית, יומת לעיני כל בזמן העלייה לרגל, וכך **"לא יזידון עוד"**.

מינוי מלך ופירוט חובותיו

"כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוהיך נותן לך וירשתה וישבתה בה ואמרת שום אשים עליך מלך ככל הגויים אשר סביבות". העם מצווה למנות על עצמו מלך מקרבו ולא גוי. המלך מוזהר מפני ריבוי סוסים העלול להשיב את העם למצרים, מפני ריבוי נשים העלול להדביקו בתאוה,¹³ ומפני ריבוי רכוש מעבר לצרכי הצבא וצוות הארמון.¹⁴ המלך מצווה להוסיף על כתיבת ספר תורה בה מחויב כל יהודי ולכתוב ספר נוסף שיהיה תחת יד כל העת **"והייתה עימו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלוהיו לשמרה את כל התורה הזאת ואת החוקים האלה לעשותם"**, דבר שיסייע למנוע גאווה ומעבר על דברי חכמים, ובכך **"יארץ ימים על ממלכתו"**.¹⁵

מתנות לכהן: זרוע לחיים וקובה - זכויות הכהנים והלוויים

משה מודיעם כי בני לוי לא ייטלו חלק בביזת המלחמה ובירושת הארץ, ופרנסתם תהיה מקורבנות ותרומת ומעשרות **"ה' היא נחלתו כאשר דיבר לו"**. הוא מורה לעם ליתן לכהנים: זרוע, לחיים וקובה מכל בהמה. תרומה¹⁶ מדגן, יין ושמן

¹ דיינים ושופטים שיאכפו את פסק הדין (רש"י טז, יח).

² בכל עיר (רש"י שם, שם).

³ שופט לכל שבט. ואם גרים בעיר משני שבטים, ימונו שני שופטים (רש"י שם, שם).

⁴ רש"י שם, יט.

⁵ רמב"ן שם, כ.

⁶ מין עץ המשמש לע"ז - אף ללא עבודה אליו (רש"י שם, כא).

⁷ מאחר ודרך הכנענים הייתה להציב 'מצבה' (אבן אחת) כמזבח לע"ז שלהם, שנראה דרך זו בפני הבורא - למרות שהייתה רצויה לפניו בזמן האבות. מעתה מותרים רק מזבחות העשויות ממספר אבנים או אדמה (רש"י שם, כב).

⁸ רש"י בתוספת דברי השפתי חכמים' (ז, א). לדוגמה, הקריב קרבן עולה וחשב שהוא שלמים.

⁹ אמנם עדות מתקיימת כבר בשניים, אך אם הצטרף שלישי איתם, נחשבים כולם כקבוצה אחת ובמקרה של הזמה (ראו הערה 175) לא יוזמו אלא אם כן הוזמו כולם (רש"י שם, ו).

¹⁰ קיים איסור השוואה לבתי דין בדורות אחרים, וקיימת חובת התבטלות בפני בית הדין הקיים (רש"י שם, ט).

¹¹ רש"י שם, יא.

¹² אבן עזרא שם, יז.

¹³ רש"י בתוספת דברי 'שפתי חכמים' שם, שם.

¹⁴ רש"י (שם, יט) מדייק שאם לא יקפיד על כך המלך, עלול להפסיד את תפקידו. וכפי שאירע אצל שאול שלא נשמע לדברי שמואל שהורה לו להשמיד את עמלק.

¹⁵ תרומה גדולה מן התורה היא כל שהוא, אך חכמים נתנו שיעור: עין יפה 1/40, עין בינונית 1/50 ועין רעה 1/60.

"וראשית¹⁶ גז צאנך תתן לך". משה מורה כי חלוקת הקורבנות הקבועים תהיה למשמרת¹⁷ המשמשת באותו שבוע, וקורבנות המתווספים עם החג וכד' יתחלקו גם לכוהנים אחרים שבאו לבית המקדש.

איסור על קיום מכשפים, בעלי אוב וידעונים; איסור על נביאי שקר

משה מזהיר את העם העומד להיכנס לארץ שלא ילמד **"לעשות¹⁸ כתועבת הגויים ההם"**: העברת ילדיו באש **"קסם קסמים¹⁹ מעונן²⁰ ומנחש²¹ ומכשף, וחבר חבר ושאל אוב וידעני²² ודורש אל המתים²³, כי תועבת ה' אלוהיך כל עושה אלה"** ומצווה: **"תמים²⁴ תהיה עם ה' אלוהיך"**. הוא מסביר את חובת ההימנעות מכל הנ"ל בכך שזיכנו הבורא בנביאים כדוגמת משה אשר יקומו בדורות הבאים, ויורו לעם את דבר ה'. משה מזהיר מפני נביא שקר אשר ידבר מה שלא צווה מאת ה',²⁵ ידבר את שצווה חברו או ידבר בשם ע"ז. דינו של נביא השקר בחנק, והסימן לזהותו הוא אי התקיימות 'נבואתו'. משה מצווה לעם **"לא תגורו ממנו"**.²⁶

דיני רוצח בשגגה וערי מקלט

משה מורה לעם על הבדלת שלוש ערי מקלט לאחר כיבוש הארץ ועל הצורך בהיותם מפוזרים באופן שווה בתוספת שילוט בצמתים, בכדי לאפשר לרוצח בשגגה להגיע במהירות אל עיר המקלט בלא שייהרג על ידי 'גואל הדם' אשר יהיה פטור על הריגתו. משה מביא כדוגמה לרצח בשגגה, חוטב עצים שלא ידוע כשונא של הנרצח, אשר בבואו לחטוב עצים **"נשל²⁷ הברזל מן העץ ומצא את רעהו ומת"**. הוא מורה כי אם **"ירחיב²⁸ ה' גבולך"** יבדילו עוד שלוש ערים על השישה שצוו. באם ינוס רוצח במזיד אל עיר המקלט, מצווים זקני העיר להוציאו אל 'גואל הדם' ללא רחמים²⁹ על הרוצח.

משה מזהיר את העם מהסגת גבול³⁰ המהווה איסור נוסף על הגזל הקיים בפעולה זו.

דיני עדי שקר ועדים זוממים

משה מורה כי אין די בעד אחד בכדי להעניש אדם,³¹ אלא **"על פי³² שני עדים או שלושה עדים יקום דבר"**. באם יבואו אנשים ויעידו עדות שקר **"ועמדו שני האנשים³³ אשר להם הריב³⁴ לפני ה'"** וחקרו הדיינים ומצאו³⁵ כי עדות זו היא שקרית **"ועשית לו כאשר זמם³⁶ לעשות לאחיו³⁷ ובערת הרע מקרבך"**, **"וכל העם ישמעו ויראו"**.³⁸ הוא מצווה את העם שלא יחוס על אותם זוממים **"נפש בנפש עין בעין וכו"**.³⁹

¹⁶ 1/60.

¹⁷ הכהנים נחלקים לעשרים וארבעה 'משמרות' - משפחות - המשמשות בבית המקדש שבוע אחד בכל חצי שנה.

¹⁸ אך כן ילמד על מנת להבין וללמד את בניהם שלא לעשות כן (רש"י יח, ט).

¹⁹ כביכול 'מתייעץ' עם מקלו האם לעשות דבר מסוים (רש"י שם, י).

²⁰ מאחז עיניים. מראה לאנשים כביכול עושה דבר לא טבעי אך באמת לא עושה כך - מה שקרוי בימינו קוסם (רש"י שם, שם).

²¹ אומר: נפל לי חפץ, זה בטח סימן לדבר רע/טוב שיקרה... (רש"י שם, שם).

²² מכניס לפיו עצם של חיה בתוספת אמירת שם קדוש, והיא מדברת באמצעות כישופים (רש"י שם, יא).

²³ מדבר עם גולגולת של מת (רש"י שם, שם).

²⁴ כלומר, אל תשאל ותתכנן יותר מידי (רש"י שם, יג).

²⁵ גם אם מדובר בדבר נכון על פי ההלכה (שם, כ).

²⁶ כלומר, אל תימנעו מללמד חובה על אדם כזה, ואל תחששו מפני העונש שיקבל בדין (רש"י שם, כב).

²⁷ אצל הברזל מקת העץ, או שהוריד הברזל חתיכה מהעץ המתבקע וזו התעופפה הלאה והרגה (רש"י יט, ה).

²⁸ בהתאם להבטחת ארץ קיני וקניזי וקדמוני (רש"י שם, ח).

²⁹ שלא יאמרו הרי ההרג כבר נהרג ומה תועיל הריגת יחודי נוסף (רש"י שם, יג).

³⁰ הזזת סימן הגבול בין השדות. איסור זה מיוחד לארץ ישראל שהינה ירושה לשבטים. אך בחו"ל קיים איסור גזל בלבד (רש"י שם, יד).

³¹ אך יועיל בכדי לחייב שבועה אדם המכחיש חוב כספי (רש"י שם, טו).

³² העדות חייבת להישמע באופן ישיר, לא בכתב ולא על ידי מתורגמן - לשם כך נזקקו חברי בית הדין להיות בקיאים בשפות זרות (רש"י שם, שם).

³³ העדים.

³⁴ שני בעלי הדין.

³⁵ שהעידו אחרים שהיו איתם באותו זמן וממילא לא ייתכן שהיו עדים לאירוע עליו העידו.

³⁶ אך לא אם כבר נעשה דבר בפועל על פי עדותם (רש"י שם, יט).

³⁷ מילה זו באה למעט עדות שקר על בת כהן שזינתה. במקרה כזה ייענשו במיתה בחנק - עונש הבועל, ולא בשריפה - עונשה של בת כהן. אך בשאר דברים בהם עונש האיש והאישה שווים, אין חילוק (רש"י שם, שם).

³⁸ בית דין מכריז "פלוני ופלוני נהרגים מאחר והוזמו בבית דין" (רש"י שם, כ).

³⁹ תשלום הערך הכספי של אבר זה - באמצעות שומת ההפרש במחיר עבד, עם ובלי איבר זה - אך לא עונש פיזי (רש"י שם, כא).

משה מורה לעם כי בצאתו למלחמה ובראותו "סוס ורכב"⁴⁰ עם רב ממך לא תירא מהם" כי ה' בקרבם. בהתקרב המלחמה יצא כהן שנמשח לתפקיד זה, וירגיע את העם היוצא לקרב "כי ה' אלוהיכם ההולך עמכם להילחם לכם עם אויבכם"⁴¹ להושיע אתכם". השוטרים מודיעים לעם כי כל הטרוד עקב סידור כל שהוא, ישוב לביתו: מי שבנה בית ולא חנכו, נטע כרם ולא חיללו, ארש אישה ולא נשאה, או "האיש הירא"⁴² ורך הלבב".

דיני מצור ולקחת שלל

משה מורה לעם כי בבואם להילחם עם האויב יתחילו בהצעת שלום, ובאם תיענה דרישתם "יהיו לך למס ועבדוך". אם יסרבו לך "ועשתה"⁴³ עמך מלחמה וצרת⁴⁴ עליה". לאחר מסירתה בידך ע"י ה' תהרוג את הזכרים וקח כשלל את הנשים, הטף והרכוש. משה מחלק בין הוראה זו, לבין הציווי להרוג ולהחרים את שבעת עמי הארץ "למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות"⁴⁵ ככל תועבותם". משה מזהיר את העם הצר על עיר האויב לבל ישחית עצי פרי "כי האדם עץ השדה"⁴⁶. עץ סרק לעומת זאת, מותר בהשחתה.

פרשת עגלה ערופה - טקס המתקיים כאשר נמצא הרוג מחוץ לעיר ולא נודע מי הרגו

"כי ימצא חלל באדמה אשר ה' אלוהיך נותן לך לרשת נפל בשדה לא נודע מי הכהו", יצאו חברי הסנהדרין למדוד מי העיר הקרובה למקום מציאת החלל, וזקני אותה העיר יביאו עגלת בקר שלא נעבדה "והורידו... אל נחל איתן אשר לא יעבור בו ולא יזרע וערפו שם את העגלה בנחל"⁴⁷. אז יבואו הכוהנים, ואחריהם זקני העיר הקרובה לחלל "ורחצו את ידיהם אל העגלה הערופה בנחל" ויאמרו כי לא אירע המוות בשל אי הענקת מזון או הגנה לאותו עובר דרך.⁴⁸ הכוהנים העומדים שם יבקשו מאת ה': "כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונתכפר"⁴⁹ להם הדם". במידה וימצאו כעת את הרוצח, מצווה העם להורגו "כי תעשה הישר בעיני ה'".

מסר מהפרשה

אחת המצוות המיוחדות המובאות בפרשתנו היא מצוות "עגלה ערופה". כאשר נמצאת גופת אדם בקרבת העיר, נדרשים זקני העיר הסמוכה להוריד עגלת בקר לנחל איתן, לערוף אותה, ולקבוע רשמית: "ידינו לא שפכו את הדם הזה, ועינינו לא ראו". כוהני העם מבקשים לאחר מכן כפרה מה': "אל תיתן דם נקי בקרב עמך ישראל".

התורה מלמדת אותנו כאן יסוד עמוק: אם התרחש בקרבנותנו אירוע כואב או בעייתי, הדבר נוגע גם אלינו ומחייב אותנו בעריכת חשבון נפש. כשם שבעשיית טוב אנו משפיעים ברכה החוצה ומושכים אלינו כוחות חיוביים, כך אירוע שלילי שמתרחש בסביבתנו עלול להעיד כי משהו אצלנו זקוק לתיקון, גם אם כלפי חוץ הכל נראה תקין.

מצוות עגלה ערופה מזכירה לנו שלא די ב"ניקיון כפיים" חיצוני. עלינו לערוך חשבון נפש כנה, לבדוק היכן יכולנו להשפיע לטובה ולא עשינו זאת, ומתוך כך להביא לשינוי מהותי בדרכנו ובסביבתנו.

⁴⁰ שהרי בעיני ה' גם רבים לא נחשבים יותר מסוס ורכב אחד (רש"י כ, א).

⁴¹ בא להדגיש שאין זו כמלחמת אחים של מלכויות ישראל ויהודה שירחמו זה על זה, ולכן אין לחוס על היריב (רש"י שם, ג).

⁴² מעבירות שבידו. רש"י (שם, ח) מבאר שזה חסד ה' שלא יתביישו החוטאים, לכן הוסיף לפטור ולאפשר חזרה מסיבות נוספות.

⁴³ כלומר. מי שאין פניו לשלום, יום אחד יבוא וילחם איתך. על כן אל תרחם עליו (רש"י שם, יב).

⁴⁴ על מנת שימותו בצמא וברעב (רש"י שם, שם).

⁴⁵ אך אם התגייירו, תקבל תשובתם (רש"י שם, יח).

⁴⁶ רש"י על פי החזקוני (שם, כ) מבאר שזה נאמר בלשון תמיהה: וכי עץ השדה הוא כאדם, כאנשי העיר שהתנתי לך לצור ולהביא למותם ברעב ובצמא? אלא אל תיגע בעצים, אל תשחיתם.

⁴⁷ הקב"ה אומר: תבוא עגלה בת שנתה שטרם הביאה 'פירות' (צאצאים), ותיערף במקום שאינו עושה פירות ותכפר על מיתת אדם שלא אפשרו לו לקיים 'פרו

ורבו' (רש"י כא, ד).

⁴⁸ רש"י שם, ז.

⁴⁹ ובכך יתכפר עוונם (רש"י שם, ח).

הפטרת שופטים - אנכי אנכי

ההפטרה עוסקת בעיקרון שראוי לבטוח בה' ולא לפחד מבני אדם; בנבואת נחמה לירושלים, שהרעות שהיו לה יעברו לאויביה; בנבואה על שחרור ירושלים מעול הגלות; ובבשורה לשיבת ציון ונחמת ירושלים; הבטחה כי הגאולה תהיה בנחת וביד רמה, וידעו כולם את תשועת ה'.

לאחר שהתפלל הנביא וביקש מה' להראות כוח זרועו כבימי קדם עת הוציא ה' את עמו מצרים, והוסיף עוד לבקש כי בפדיית ישראל מידי הבבלים⁵⁰ ישוב העם בשמחה לארץ הקודש, עונה הקב"ה לכנסת ישראל:

"אנכי אנכי⁵¹ הוא מנחמכם", ומאחר שאת מלאה זכויות, אין לך לחשוש מאדם עלוב⁵² שסופו למות. שכחת להישען על הקב"ה שדואג לך וברא את העולם כולו, וחששת **"מפני חמת המציק"** שאיננו קיים לנצח. פורענות⁵³ הגלות תיכף מסתיימת, ועד אז, לא ימותו הצדיקים⁵⁴ ולא יחסר להם מה שצריכים⁵⁵ ומדוע אם כן אינך נשענת עלי⁵⁶? הרי אנוכי **"ה' אלוקיך"** בוקע ברצוני את מי הים ומשנה מהלכו,⁵⁷ ובוודאי בכוחי לעמוד כנגד בני אדם.⁵⁸ שמתי את דברי תורתי בפך ובזכות לימוד התורה הגנתי עליך מפני אויבים כדי שיהיו נטועים ישראל על אדמת הארץ, ויאמרו כל עמי העולם על בני ציון **"עמי אתה"**.⁵⁹

הנביא פונה לעם ומבשרו כי הגיעה העת להתעורר ולקום מתרדמת הצער בו הייתה שרויה כנסת ישראל עד כה, אחר **"שתתה"** את:

1. כוס החמה שכעס עליה הקב"ה והסתיר פניו ממנה.

2. כוס התרעלה - העונש והייסורים שגזר עליה - ואותה **"שתית מצית"** עד סיומה.

כל הזמן שהיה העם בגלות,⁶⁰ עמד ללא הנהגה פנימית **"ואין מחזיק"** שיכול למנוע מהם ליפול לארץ. המצוקות והצרות שהיו בגלותך, רבות כל כך, עד שלא נותר **"מי ינוד לך"** בראשו כהזדהות⁶¹ - מאחר וכולם קמו עלייך: **"השוד והשבר"** הבא בעקבותיו, **"הרעב והחרב"**, ואין אומה בעולם שסבלה כל כך ותוכל לבוא לנחמך ממקום של הבנה עמוקה. **"בניך עלפו"** מהעדר לחם ומים,⁶² **"שכבו"** מתי רעב וחרב בחוצות העיר מבלי קובר,⁶³ כשור הבר הנלכד ולא יכול לזוז ממקומו.⁶⁴

כעת, לאחר שקיבלת את גמול עוונך, פונה ה' לעם: **"שמעי נא זאת עניה, שכורת"** מרוב צרה ויגון,⁶⁵ ומבטיח כי יריב וישלם גמול העמים שפגעו בישראל: **"הנה לקחתי מידך את כוס התרעלה... ושמתי ביד" הגויים ששלטו עליך**⁶⁶ בזמן הגלות ואמרו לך עד כה: כופפי עצמך ונעבור עלייך בהליכתנו - כאילו את חלק מן הדרך.

⁵⁰ מצודות דוד נא, ט

⁵¹ **המלבי"ם** (שם, יב) מבאר, כי לשאלת כנסת ישראל הנ"ל היכן נעלם ה' ובקשתה "עורי זרוע ה'" מבהיר השם כי הוא בדיוק מי שהיה קודם לכן, והם אלו שהשתנו בחטאם ואינם עוד העם שהוציא מצרים מבית עבדים - היות ושם הם בטחו בישועת ה' ולא חששו מבני אדם.

⁵² מהר"י קרא שם, שם

⁵³ תרגום שם, יד

⁵⁴ תרגום שם, שם

⁵⁵ **מצודות דוד, רד"ק** שם, יד

⁵⁶ **מצודות דוד** שם, טו

⁵⁷ **מצודות דוד** שם, שם

⁵⁸ **מלבי"ם** שם, שם

⁵⁹ **מצודות דוד** שם, טז

⁶⁰ **מצודות דוד** שם, יח

⁶¹ **מצודות דוד** שם, יט

⁶² **מצודות דוד** שם, כ

⁶³ **מצודות דוד** שם, שם

⁶⁴ **מצודות דוד, מלבי"ם** שם, שם

⁶⁵ **מצודות דוד** שם, כא

⁶⁶ תרגום שם, כג

הנביא פונה לכנסת ישראל: **"עורי עורי"** מהדיכאון בו היית שרויה עד כה,⁶⁷ **"לבשי"** את בגדי תפארתך - **"ירושלים עיר הקודש"** - והתמלאי שמחה⁶⁸ **"כי לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא"**. הוא פונה לעם⁶⁹ ומורה לו להתנער מעפר הישיבה על הארץ בזמן הגלות **"קומי שבי ירושלים"** והוריד מעצמך את כבלי הגלות, מאחר ולא תהיי עוד תחת שלטון נוכרי,⁷⁰ **"כי כה אמר ה' "** נמכרתם לגלות בגלל יצר הרע, ובכוח התשובה תיגאלו.

"כי כה אמר ה' אלקים": בעוד למצרים הייתה מעט הצדקה לשעבד את ישראל - בשכר האירוח בימי הרעב הגדול⁷¹ - סנחריב ונבוכדנצר לחינם וללא משפט עשקו⁷² את העם, ואז **"זרקו"**⁷³ אותם. מדוע אם כן אני מתעכב מלהשיב את בני לביתם? הרי העמים המושלים בו יתפארו בהצלחתם ויאמרו כי ידם רמה⁷⁴ וכתוצאה מכך **"כל היום שמי מנואץ"**. אומנם, ביום שיגאלו, ידעו בניי כי אני זה שמבטיח ומקיים להשיבם מן הגלות.

"מה נאוו על ההרים" רגלי המבשר העולה לצפות בגאולה הבאה, לבשר טוב לעם ישראל ולומר **"לציון"** הנה **"מלך אלקיך"** על העולם כולו.⁷⁵ אותם צופים, יישאו קולם בשמחה **"בשוב ה' ציון"**. בהישמע הבשורה, יפצחו חורבות ירושלים בשירה על **"כי נחם ה' עמו גאל ירושלים"**.

ה' גילה את כוחו לעמים באמצעות הניסים הגדולים⁷⁶ עד שעל ידי זה **"יראו כל אפסי ארץ את ישועת אלוקינו"**. כעת, צאו במהירות מבבל⁷⁷ ומערי הכשדים⁷⁸ והתנקו מכל טומאה, היות וכלי הנשק שלכם זה **"כלי ה' "** - תורה ומצוות. **"כי לא בחיפזון תצאו"** - כאשר יצאתם ממצרים⁷⁹ - ולא בפחד תלכו לארצכם, אלא תהיו ברוגע וביטחון⁸⁰ היות ו **"הולך לפניכם השם ומאספכם אלוקי ישראל"**.

מה הקשר בין ההפטרה לפרשה?

הפטרה זו ממשיכה את סדרת הפטרות הנחמה המלוות אותנו בתקופה שבין תשעה באב לראש השנה, ומבטיחה את ביאת הגאולה השלמה בנחת ובשמחה, בו בזמן שייפרע ה' מאויבינו שהצרו לנו בזמן הגלות.

אחת הנקודות בהפטרה עוסקות באבחנה כי נמכר העם לגלות בגלל יצר הרע, ובזכות התשובה ייגאלו בני ישראל. דבר זה מקשר את ההפטרה לחודש הרחמים והסליחות שהחל בשבוע זה, ובו אנו עוסקים ביתר שאת בשיבה אל אבינו שבשמים ואל קיום מצוותיו, ובזכות כך נזכה לגאולה - פרטית וכללית.

⁶⁷ מצודות דוד נב, א
⁶⁸ מצודות דוד שם, שם
⁶⁹ מלבי"ם שם, ב
⁷⁰ אבן עזרא שם, שם
⁷¹ רש"י, מצודות דוד שם, ג
⁷² רש"י, מצודות דוד, רד"ק, מהר"י קרא שם, ד
⁷³ מצודות דוד, מלבי"ם שם, שם
⁷⁴ מצודות דוד שם, ה
⁷⁵ מצודות דוד שם, ז
⁷⁶ מלבי"ם שם, י
⁷⁷ אבן עזרא שם, יא
⁷⁸ מצודות דוד שם, שם
⁷⁹ אבן עזרא שם, יב
⁸⁰ מצודות דוד שם, שם

מה? לילדים

חידות לפרשת שופטים

- מה משותף בין: 40, 50, 60? (יח, ד)
- כיצד ייתכן שאדם יאמר דבר אמת ובכל זאת יומת? (יח, כ)
- מהו המספר המרבי של ערי המקלט? (יט, ט)
- איזו עבירה נחשבת לאיסור אחד בחו"ל, ושניים אם עושה בארץ ישראל? (יט, יד)
- כיצד ייתן שאדם יומת על עברה שלא ביצע? (יט, יט)
- מתי מותר לקיים גוי משבעת עמי כנען אותם מצוים אנו להשמיד? (כ, יא)
- באלו ימים מותר לפתוח במצור על ערי גויים? (כ, יט)

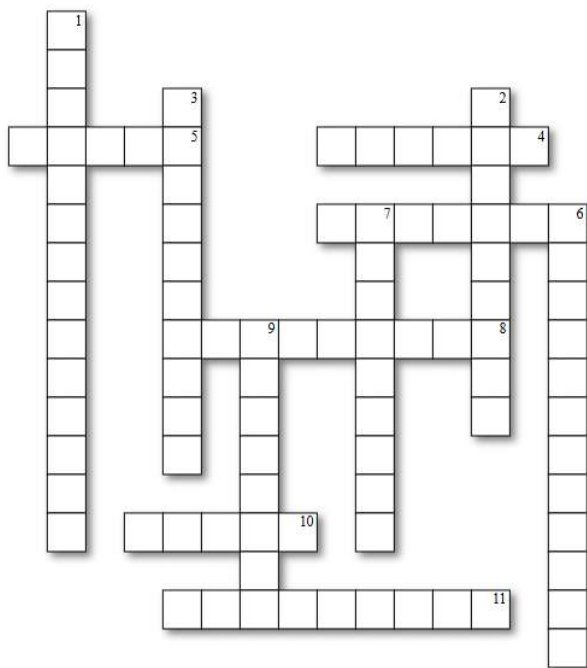
בכל שבוע יוגרלו 20 שם בין המשתתפים בחידון:

- הקראת 4 חידות בשולחן שבת וקיום שיח משותף אנ
- מענה על 2 חידות בשולחן שבת ללא עזרה (אם ילד אחד מקריא, והאחים עונים, כולם זכאים להשתתף בהגרלה)

בכל שבוע תתקיים הגרלה נוספת על 40 שם בין הפותרים את התשבץ.

תשובות יש לשלוח עד מוצ"ש ט' באלול בשעה 23:00 לכתובת yaakovkatz1989@gmail.com או

אישור הורים בטלפון 0527145013

צאת שבת	כניסת שבת	
20:01	18:44	ירושלים 40 ד'
20:03	19:06	תל-אביב
20:04	19:06	חיפה
20:02	19:05	באר שבע
20:02	18:45	בית שמש 40 ד'
20:04	19:07	עזה
20:04	19:06	לבנון
20:00	19:02	סוריה

מזל טוב לזוכים:

שלמה לייסר, בית שמש
(תשבץ ואתחנן – 291)

ישי כימיגרופ, בית שמש
(חידון ואתחנן – 291)

מאונך	מאונך
1. להיכן ירוץ הרוצח בשגנה	4. מה צריך לרדוף
2. מה צריך לעשות כששומעים על אדם שעבד עבודה זרה	5. על פי איזו עדות לא ניתן להמית
3. מה אסור שיהיה בתוך עם ישראל	6. מה עושים לעד שקר
6. מדוע אסור להשחית עצי פרי	8. אסור להקריב שור ושה אשר
7. מה צריך המלך לכתוב	10. אחת ממתנות כהונה
9. מה התנאי לבחירת מלך	11. איזה אדם לא יוצא למלחמה